Education Strategies in Medical
2017;10(5): 407-413
www.edcbmj.ir
Original Article
Farname Inc.

What Criteria Do Students Use to Evaluate Their Teachers?

Mousa Yaminfirooz[1], Tayyebeh Esmaeili[2]

1. Department of General Education, Faculty of Medicine, Babol University of Medical Sciences, Babol, Iran
2. Medical Record Education,Department ofTherapy, Babol University of Medical Sciences, Babol, Iran

Article Information

Article history:

Received: 2017/07/15
Accepted: 2017/09/09
Available online: 2017/10/23

EDCBMJ 2017; 10(5): 407-413

Corresponding author at:
Mousa Yaminfirooz
Department of General Education, Faculty of Medicine, Babol University of Medical Sciences, Babol, Iran
Tel: 09117890015
Email:
yaminfirooz@gmail.com

Abstract

Background and Aims: The most common way of assessing faculty members is assessmenting professors by students. The purpose of this study is to identify the most important criteria which were used to assess professors by their students.

Methods: This cross-sectional descriptive-analytic study was carried out among students of all fields and academic levels of Babol University of Medical Sciences in the academic year of 2015-2016. A number of 315 students took part in this study. A questionnaire was used to collect data which included 24 questions in four areas: individual characteristics, teaching skills, teaching rules, and communication skills. SPSS software V.20 were used to analyze data.

Results: Data analysis showed that among 24 examined criteria, the teachers' knowledge on the subject matter, teachers' ability to convey the lessons (both with a mean of 4.83 ± 4.40), the skill of communicating with students (with a mean of 4.54 ± 0.62) and the proportion of content with the academic level of the learners with an average of 4.50 ± 0.61 was the most important criteria for the students to evaluate the faculty. Also, criteria such as age, sex, appearances, and humorous did not have a great impact on the evaluation of faculties. Also, the statistical test revealed that there is a significant difference in the type of student evaluation based on gender and educational level (P <0.05).

Conclusions: Of the four examined areas, accordingly, criteria related to communication skills and teaching skills have a greater role in the assessment of faculties. Therefore, empowering faculties in teaching methods and effective communication with students is essential.

KeyWords: Faculties evaluation, Students, Babol University of Medical sciences

Copyright © 2016 Education Strategies in Medical Sciences. All rights reserved.

How to cite this article:

Yaminfirooz M, Esmaeili T. What Criteria Do Students Use to EvaluateTheir Teachers?. Educ Strategy Med Sci. 2017; 10 (5) :407-413

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-02-10]

دوماهنامه علمی راهبردهای آموزش در علوم پزشکی
آذر–دی ۱۳۹۶
2017;10(5):407-413
www.edcbmj.ir
مقاله پژوهشی
Farname Inc.

دانشجویان با چه معیارهایی استادان خود را ارزشیابی می‌کنند؟

موسی یمین فیروز [۱]، طیبه اسماعیلی [۲]

۱. گروه آموزش عمومی، دانشکدهٔ پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بابل، ایران
۲. آموزش مدارک پزشکی، معاونت درمان، دانشگاه علوم پزشکی، بابل، ایران

اطلاعات مقاله

تاریخچه مقاله
دریافت: ۱۳۹۶/۰۴/۲۴
پذیرش: ۱۳۹۶/۰۶/۱۸
انتشار آنلاین: ۱۳۹۶/۰۸/۰۱

EDCBMJ 2017;10(5):407-413

نویسنده مسئول:
موسی یمین فیروز
گروه آموزش عمومی، دانشکدهٔ پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بابل، ایران
تلفن: ۰۹۱۱۷۸۹۰۰۱۵
پست الکترونیک:
yaminfirooz@gmail.com

چکیده

زمینه و اهداف: متداول‌ترین روش ارزشیابی اساتید دانشگاه، ارزشیابی استاد توسط دانشجو است. هدف از پژوهش حاضر شناسایی مهم‌ترین معیارهایی است که دانشجویان بر اساس آن به ارزشیابی اساتید خود می‌پردازند.

روش بررسی: این مطالعه توصیفی – تحلیلی به‌صورت مقطعی در سال تحصیلی ۹۴-۹۵ در بین دانشجویان تمامی رشته‌ها و مقاطع تحصیلی دانشگاه علوم پزشکی بابل انجام‌شده است. ۳۱۵ دانشجو در این مطالعه مشارکت کردند. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه استفاده گردید که شامل ۲۴ پرسش در چهار حیطه ویژگی‌های فردی، مهارت‌های تدریس، قوانین آموزشی و مهارت‌های ارتباطی بوده است. برای تجزیه‌وتحلیل داده‌ها از نرم‌افزار Spss ویرایش ۲۰ استفاده گردید.

یافته‌ها: تحلیل داده‌ها نشان داد که از بین ۲۴ معیار بررسی‌شده، معیارهای تسلط استاد به موضوع درس، قدرت تفهیم مطالب درسی (هردو با میانگین ۰/۴۰ ± ۴/۸۳)، مهارت برقراری ارتباط با دانشجویان (با میانگین ۰/۶۲ ± ۴/۵۴) و رعایت تناسب مطالب با سطح علمی فراگیران با میانگین ۰/۶۱ ± ۴/۵۰ مهم‌ترین معیارهای مدنظر دانشجویان در ارزشیابی اساتید بوده است و از دیدگاه آن‌ها معیارهایی چون سن، جنس، آراستگی ظاهر و شوخ‌طبعی تأثیر زیادی در ارزیابی اساتید نداشته است. همچنین آزمون آماری مشخص نمود که نوع ارزیابی دانشجویان بر اساس جنسیت و مقطع تحصیلی تفاوت معناداری باهم دارد ($P< 0.05$).

نتیجه‌گیری: از بین چهار حیطه موردبررسی به ترتیب معیارهای مرتبط با مهارت‌های ارتباطی و مهارت‌های تدریس، نقش بیشتری در ارزیابی اساتید دارند. بنابراین توانمند نمودن اساتید درزمینهٔ روش‌های تدریس و ارتباط مؤثر با دانشجویان از ضروریات است.

کلمات کلیدی: ارزیابی اعضای هیات علمی، دانشجویان، دانشگاه علوم پزشکی بابل

کپی‌رایت ©: حق چاپ، نشر و استفاده علمی از این مقاله برای مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی محفوظ است.

مقدمه

ارزشیابی فرآیندی فراگیر و ضروری است که به عنوان یک اصل در سازمان‌های آموزشی به آن توجه می‌شود[۱، ۲]؛ زیرا با کمک آن، نظام آموزشی کمیت و کیفیت آموزش در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی را می‌سنجد. استادان دانشگاه‌ها در ساختار و نظام نوین آموزشی، رکن اصلی آموزش به شمار می‌آیند و شیوهٔ عملکرد آن‌ها در بازدهی کل نظام آموزشی نقش اساسی ایفا می کند [۳، ۴]. امروزه متداول‌ترین روش ارزشیابی استادان دانشگاه، ارزشیابی استاد توسط دانشجوست. به گفتهٔ Pazargadi و Aghamolaei «مدل‌های مختلفی برای ارزشیابیِ اثربخشیِ آموزش وجود دارد که ارزشیابی توسط مسئولین و همکاران، دانشجویان و خودارزیابی، نمونه‌هایی از آن‌ها هستند» [۵، ۶]. اثربخشی آموزش را می‌توان از طریق یکی از سه مورد ذکرشده انجام داد.

تدریس فرآیندی تعاملی است که در این فرآیند، فراگیر (دانشجو) و آموزش‌دهنده (استاد) هر دو از همدیگر تأثیر می‌پذیرند. White، Costin و Dilts برآنند که در «بیشتر دانشگاه‌های جهان پرسش از دانشجویان مهم‌ترین منبع ارزیابی کیفیت فرآیند تدریس استاد است و از این روش ساده و قابل اعتماد غالباً برای ارتقاء استادان، پرداخت پاداش و مواردی از این دست استفاده می‌شود [۷-۹]. بیشتر دانشگاه‌های جهان از این روش برای ارزیابی اثربخش آموزش استفاده می‌کنند [۱۰، ۱۱] و ارزشیابی‌های دانشجویان از استاد یا آموزش را از مهم‌ترین

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-02-10]

عناصر ارزشیابی به شمار می‌آورند [۱۲]. همچنین بعضی از پژوهشگران معتقدند که «دانش‌آموزان و دانشجویان اصلی‌ترین مصرف‌کنندگان خدمات معلم هستند، پس باید به نظر آنان اهمیت داد» [۱۱].

البته اختلاف نظرهایی در این زمینه وجود دارد؛ بعضی پژوهشگران بر این باورند که ارزشیابی‌ای که ت دانشجویان انجام می‌دهند، معتبر و جزء بهترین نوع ارزشیابی‌هاست و بعضی دیگر نیز این ارزشیابی‌ها را فاقد اعتبار می‌دانند [۱۳].

دربارهٔ موضوع تحقیق حاضر، Shakurnia و Malayeri در تحقیق خود قدرت بیان و تدریس استاد و همچنین توان علمی و اخلاق و رفتار استاد با دانشجو را در ارزشیابی استاد مؤثر دانسته‌اند [۱۴]. Amini و Honardar جنسیت، سن، و وضعیت تأهل را در ارزشیابی استادان مؤثر ندانسته ولی عواملی مانند شیوهٔ تدریس و مهارتِ برقراریِ ارتباط با دانشجویان را عامل مهم و تأثیرگذار دانسته‌اند [۱۵]. Aliasgharpour Monjamed و Bahraniدر پژوهش خود قدرت بیان استاد را یکی از مهم‌ترین عوامل در ارزشیابی استادان عنوان کرده و سختگیر بودن استادان را عاملی منفی در این ارزشیابی معرفی کرده‌اند [۱۶]. در پژوهش Vakili و همکاران، تسلط علمی، خوش‌خویی، و اعتمادبه‌نفس را از عوامل تأثیرگذار در ارزشیابی استادان توسط دانشجویان ذکر کرده‌اند. همچنین نتیجهٔ این پژوهش نشان داده است که بین جنسیت، رشتهٔ تحصیلی و بومی بودن دانشجویان با نمرهٔ ارزشیابی استادان رابطهٔ مستقیمی وجود دارد[۱۷]. در پژوهش Aghamirzaee و همکاران عواملی مانند شیوهٔ تدریس، قدرت بیان و توان علمی استادان مهم‌ترین عوامل در ارزشیابی آنان از سوی دانشجویان قلمداد شده است[۱۸]. Torkzadeh و همکاران در تحقیقی که در آن به ارزیابی استادان پرداخته بودند به این نتیجه دست یافتند که تخصص، شخصیت، و رابطهٔ متقابل با دانشجو از عوامل مؤثر در ارزیابی استادان هستند. همچنین از لحاظ جنسیت نیز تفاوت چشمگیری بین عوامل تأثیرگذار وجود دارد [۱۹]. Vahabi و همکاران در تحقیقی به بررسی عوامل مؤثر بر نمرات ارزشیابی استادان از دید دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان پرداختند که نتایج پژوهش آنان نشان داد، مهم‌ترین عوامل مؤثر بر نمرهٔ ارزشیابی استادان از سوی دانشجویان به ترتیب، تسلط استاد بر موضوع درس، توانایی و قدرت استاد در تفهیم مطالب درسی، و رعایت تناسب بین محتوای درسی و پرسش‌های امتحانی بوده و کم‌اهمیت‌ترین آن‌ها جنسیت، سن و ظاهر استادان بوده است [۲۰]. Crumbley در پژوهش خود عواملی چون تخصص و تسلط استاد بر موضوع درس، توانایی و تخصص، و قواعد و اصول نمره‌دهی استاد را در ارزشیابی دانشجویان مؤثر دانسته است [۲۱]. Van Halem و همکاران در مقاله‌ای به ارزیابی روش تدریس معلمان پرداختند. یافته‌های آنها نشان داد که فرآیند ارزیابی دانش آموزان با روش تدریس و نوع برخورد معلم با دانش آموز تاثیر پذیر است [۲۲].

Bryant و همکاران در پژوهشی به بررسی روال ارزیابی داوطلبانهٔ معلم با یک تحلیلِ عاملِ تأییدکننده با استفاده از مدلِ عملِ مناسب مبتنی بر چارچوب دنیلسون برای تدریس پرداختند. یافته‌های حاصل نشان داد که، چهار حوزهٔ تدریس، برنامه‌ریزی و آماده‌سازی، محیط کلاس، ابزار و مسئولیت‌های در فرآیند ارزیابی آموزگار نقش تعیین کننده دارد [۲۳]. Xu و Brown در پژوهشی به ساختارسازی سواد ارزیابی معلم از طریق ارتباط با دو زمینه از پژوهش، یعنی ارزیابی آموزشی و آموزش معلم، پرداختند. نتایج نشان داد سواد ارزیابی معلم در عمل و تأثیراتش برای خطِمشی و عمل ارزیابی آموزش مهم است [۲۴]. Barnes و همکاران در مقاله‌ای دیدگاه معلمان آمریکایی در خصوص هدف های ارزیابی مورد بررسی قرار دادند که نتایج نشان داد تصورات معلمان دربارهٔ ارزیابی، بر فعالیت‌های ارزیابی کلاسی آنها تأثیر گذار است [۲۵].

بنابراین با توجه به اهمیت این موضوع و رویکردهای مطرح‌شده برآن شدیم که به بررسی شاخص‌های تأثیرگذار بر نمرهٔ ارزشیابی استادان از نگاه دانشجویان بپردازیم.

روش بررسی

این مطالعهٔ توصیفی و مقطعی در سال تحصیلی ۱۳۹۴ - ۱۳۹۵ در دانشگاه علوم پزشکی بابل انجام گرفت. برای تعیین حجم نمونه، از جدول کرجسی مورگان استفاده شد. با توجه به شمار دانشجویان(بین ۴۰۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر) در سه دانشکدهٔ پزشکی، دندانپزشکی و پیراپزشکی، ۳۵۱ نفر برای نمونه انتخاب شدند که ۳۱۵ نفر از آن‌ها به پرسشنامهٔ ارسالی پاسخ دادند. برای گردآوری داده‌ها پرسشنامهٔ Vahabi و همکاران[۲۰] به کار گرفته شد. این پرسشنامه دو بخش دارد: بخش یکم دربردارندهٔ پرسش‌های زمینه‌ای مانند سن، جنس، وضعیت تأهل، رشتهٔ تحصیلی، مقطع تحصیلی، ترم و دانشکدهٔ محل تحصیل است؛ بخش دوم ۲۴ پرسش در زمینهٔ عوامل مؤثر بر نظر دانشجویان در ارزیابی استادان در چهار حیطهٔ ویژگی‌های فردی، مهارت‌های تدریس، قوانین آموزشی و مهارت‌های ارتباطی (هر چهار حیطه شامل ۶ گویه) دارد.

از طیف لیکرت پنج‌گزینه‌ای (خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم، خیلی کم) برای پاسخ به این پرسش‌ها استفاده شد و به ترتیب امتیاز به آن‌ها ۵، ۴، ۳، ۲ و ۱ تعلق گرفت. روایی این پرسشنامه پیشتر تأیید شده و پایایی آن در پژوهش‌های پیشین ۰/۸۸ گزارش شده است [۲۰]. البته در این پژوهش نیز بار دیگر پایایی

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-02-10]

پرسشنامه از طریق آزمون آلفای کرونباخ محاسبه شد که نتیجهٔ این محاسبه درصد بالای پایایی آن یعنی ۰/۸۳ را نشان می‌دهد. برای گردآوریِ داده‌های مورد نیازِ پرسشنامه، با استفاده از ابزار گوگل داک، پرسشنامه به شکل الکترونیکی طراحی شد و از راه شبکه‌های اجتماعی در دسترس دانشجویان قرار گرفت.

برای توصیف داده‌ها از آمار توصیفی(درصد، فراوانی، میانگین، و انحراف معیار) استفاده شد و با توجه به نرمال بودن داده‌های بررسی شده، در مقایسهٔ میانگین‌های گروه‌های گوناگون آزمون پارامتریک (Anova و T-Test) به کار برده شد. نرم‌افزار به‌کاررفته برای تحلیل داده‌ها نیز SPSS (IBM Public License) ویرایش ۲۰ است.

یافته ها

در این پژوهش ۳۱۵ نفر دانشجو شرکت داشتند، ۲۰۰ زن (۶۳٪) و ۱۱۵ مرد (۳۷٪). از ۳۱۵ دانشجو که به پرسشنامه پاسخ دادند، ۱۳۳ نفر (۴۲٪) دانشجوی دانشکدهٔ پزشکی و ۱۸۲ نفر (۵۸٪) دانشجوی دانشکدهٔ پیراپزشکی بودند. ۲۶۴ تن (۸۴٪) از آنان مجرد و ۵۱ نفر (۱۶٪) متأهل بودند. ۱۶۰ نفر (۵۱٪) دانشجوی ترم سوم و چهارم، ۷۹ نفر (۲۵٪) دانشجوی ترم پنجم و ششم، ۳۶ نفر (۱۱٪) دانشجوی ترم هفتم و هشتم، ۸ نفر (۳٪) دانشجوی ترم نهم و دهم، و ۳۲ نفر (۱۰٪) دانشجوی ترم یازدهم و دوازدهم بودند. در جدول شمارهٔ ۱ توزیع فراوانی و درصد دانشجویان شرکت‌کننده در پژوهش، به تفکیک جنسیت و مقطع تحصیلی نشان داده شده است.

جدول ۱. توزیع فراوانی و درصد دانشجویان شرکت‌کننده در پژوهش، به تفکیک جنس و مقطع تحصیلی

مقطع تحصیلی	زن		مرد		جمع	درصد
	تعداد	درصد	تعداد	درصد		
رزیدنت		۰	۵	۴	۵	۲
دکتری	۴۲	۲۱	۴۴	۳۸	۸۶	۲۷
ارشد	۳۱	۱۶	۱۱	۱۰	۴۲	۱۳
کارشناسی	۱۲۷	۶۳	۵۵	۴۸	۱۸۲	۵۸
جمع	۲۰۰	۱۰۰	۱۱۵	۱۰۰	۳۱۵	۱۰۰

جدول ۲. میانگین و انحراف معیار پاسخ دانشجویان به حیطه‌های چهارگانهٔ عوامل مؤثر در ارزیابی استادان

معیار ارزشیابی	حداقل نمره	حداکثر نمره	میانگین و انحراف معیار
ویژگی‌های فردی	۱۱	۲۹	۲۰/۳۵ ± ۳/۲۵
مهارت‌های تدریس	۱۹	۲۵	۲۳/۳۱ ± ۱/۷۰
قوانین آموزشی	۱۲	۳۰	۲۲/۶۹ ± ۳/۳۸
مهارت‌های ارتباطی	۱۶	۳۰	۲۴/۳۰ ± ۲/۷۱

جدول ۳. تحلیل واریانس یک‌راهه برای مقایسهٔ میانگین نمرات در چهار گروه کارشناسی، کارشناسی ارشد، دکتری و رزیدنتی

گروه	میانگین	انحراف استاندارد	F	Sig
کارشناسی	۹۲/۳۰	۶/۹۵	۱۴/۱۲	۰/۰۰۰
کارشناسی ارشد	۹۱/۹۵	۶/۶۶		
دکتری حرفه‌ای	۸۷/۲۶	۷/۷۲		
رزیدنتی	۱۰۰	۲/۷۳		

جدول ۴. تحلیل واریانس یک‌راهه برای مقایسهٔ میانگین نمرات در سه گروه پزشکی، دندانپزشکی و پیراپزشکی

گروه	میانگین	انحراف استاندارد	F	Sig
پزشکی	۸۹/۰۴	۷/۸۹	۹/۷۲	۰/۰۰۰
دندانپزشکی	۹۳/۴۰	۶/۵۶		
پیراپزشکی	۹۱/۸۰	۶/۷۹		

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-02-10]

تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که از بین ۲۴ معیار بررسی‌شده، معیارهای تسلط استاد به موضوع درس، قدرت تفهیم مطالب درسی(هر دو با میانگین ۰/۴۰ ± ۴/۸۳)، مهارت برقراری ارتباط با دانشجویان(با میانگین ۰/۶۲ ± ۴/۵۴) و رعایت تناسب مطالب با سطح علمیِ فراگیران(با میانگین ۰/۶۱ ± ۴/۵۰) مهم‌ترین معیارهای مد نظر دانشجویان در ارزشیابی استادان بوده است. اما همانطور که جدول شمارهٔ ۲ نشان می‌دهد، از بین ۴ حیطهٔ بررسی‌شده، از دیدگاه دانشجویان، به ترتیب حیطه‌های مهارت‌های ارتباطی(با میانگین ۲/۷۱ ± ۲۴/۳۰) و مهارت‌های تدریس(با میانگین ۱/۷۰ ± ۲۳/۳۱) مؤثرترین حیطه‌ها بوده‌اند و حیطه‌های ویژگی‌های فردی و رعایت قوانین آموزشی، در ارزشیابی استادان کمترین تأثیر را داشته‌اند.

نتایج آزمون Anova نشان داد که تفاوت چشم‌گیری میان میانگین نمرات دانشجویان در مقاطع تحصیلی مختلف وجود دارد (جدول ۳).

برای مقایسهٔ تفاوت میانگین کل نمرات در سه دانشکدهٔ بررسی‌شده(پیراپزشکی، پزشکی و دندانپزشکی) نیز از آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه استفاده شد. همانطور که جدول شمارهٔ ۴ نشان می‌دهد، دانشجویان هر دانشکده با معیارهای ویژهٔ خود استادانشان را ارزیابی می‌کنند و مقدار *F* و *Sig* نشانگر آن است که در این سه گروه، اختلاف آماری بسیار زیاد است.

بحث

آگاهی یافتن از کیفیت عملکرد مدرسان دانشگاه‌ها توسط مدیران و برنامه‌ریزان دانشگاهی، به منظور منسجم‌تر کردن و نیز اثربخشی دانشگاه‌ها و همچنین بهبود تصویر بیرونی آن‌ها امر مهمی به شمار می‌آید[۱۹]. ارزشیابی استادان در دانشگاه‌ها فرآیندی برای ارتقای بهبود تدریس و بالا بردن سطح علمی دانشجویان است و نظر دانشجویان دربارهٔ عوامل مؤثر و دخیل در این مقوله، بسیار اهمیت دارد[۲۰]. نتیجهٔ این پژوهش نشانگر آن است که از دید دانشجویان مهم‌ترین عامل دربارهٔ ارزشیابی استادان، تسلط استاد بر موضوع درس و قدرت تفهیم مطالب درسی است. دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بابل این مؤلفه را مهم‌ترین مؤلفه دانسته و نمرهٔ بالاتری به آن داده‌اند. این نتیجه با یافته‌های تحقیق Ghorbani و همکاران [۲۶]، Aliasgharpour و همکاران [۱۶]، vakili و همکاران [۱۷]، Alishiri و همکاران [۲۷]، Torkzadehو همکاران [۱۹]، Vahabi و همکاران [۲۰]، Crumbley و همکاران [۲۱]، و Gillespie [۲۸] و Bryant و همکاران [۲۳] همخوانی دارد. این پژوهشگران نیز در پی پژوهش‌های خود به این نتیجه رسیده‌اند که عامل تسلط استاد بر موضوع درس و قدرت بیان و تفهیم مطالب مهم‌ترین عامل از نظر دانشجویان در ارزیابی استادان بوده است.

در این پژوهش مهارت برقراری ارتباط با دانشجویان در رتبهٔ دوم قرار گرفته است. اهمیت این عامل در پژوهش‌های Ghadami و همکاران [۲۹]، Kerman Saravi و همکاران [۳۰]، و Vahabi و همکاران [۲۰] نیز به اثبات رسیده و با پژوهش حاضر همخوانی دارد. استادی که مهارت برقراری ارتباط مناسب با دانشجویان را داشته باشد می‌تواند مورد توجه و تأیید دانشجویان قرار گیرد. وهابی و همکاران پس از انجام پژوهشی به این نتیجه دست یافته‌اند که اگرچه مهارت تخصصی و علمی می‌تواند از مهم‌ترین ویژگی‌های یک مدرس شایسته باشد، اما از دید دانشجویان داشتن دانش زیادتر و مدرک بالاتر لزوماً نشان‌دهندهٔ یک آموزگار خوب نیست، بلکه یک آموزگار خوب می‌باید در کنار ویژگی‌های گفته‌شده، توان برقراری ارتباط مناسب با دانشجویان را داشته باشد.

همچنین نتایج این پژوهش نشان داد ویژگی‌هایی چون سن، آراستگی و شوخ‌طبعی تأثیری در ارزیابی استادان از دید دانشجویان نداشته است که این موضوع با نتیجهٔ پژوهش Vahabi و همکاران [۲۰] همخوانی دارد، اما با نتیجهٔ پژوهش‌های Amini و Honardar [۱۵] و Ghasri و همکاران [۳۱] سازگار نیست؛ زیرا در پژوهش اخیر آراستگی ظاهری یکی از عوامل تأثیرگذار از نگاه دانشجویان نسبت به ارزیابی استادان دانسته شده است. اگرچه این عامل در پژوهش پیش رو نمرهٔ کمتری را نسبت به دیگر عوامل به خود اختصاص داده، اما با توجه به پژوهش‌های دیگری که پژوهشگران دیگر انجام داده اند، عامل تأثیرگذاری است و نابراین بهتر آن است که استادان با آراستگی و ظاهری مناسب، در کلاس درس حاضر شوند.

در بخش آزمون آمار استنباطی، نتایج آزمون تحلیل واریانس نشان داد که تفاوت زیادی بین مقاطع تحصیلی و دانشکده‌های تحصیلی وجود دارد. نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد که دانشجویان رزیدنت و دانشجویان کارشناسی بالاترین میانگین را نسبت به دیگر گروه‌ها داشته‌اند. همچنین نتایج جدول ۴ بیانگر آن است که دانشجویان دانشکده‌های مختلف تحصیلی گزارش متفاوتی نسبت به ارزیابی استادان خود داشته‌اند؛ به‌طوری‌که میانگین نمرات پرسشنامه دانشجویان دانشکدهٔ دندانپزشکی نسبت به دانشجویان دانشکدهٔ پیراپزشکی و پزشکی بالاتر بوده که این تفاوت از لحاظ آماری نیز معنادار بوده است. نتیجهٔ این پژوهش با نتیجهٔ پژوهش Vakili و همکاران [۱۷] و Torkzadeh و همکاران [۱۹] همخوانی داشته است. شاید همانطور که Vakili و همکاران [۱۷] نیز در پژوهش خود اشاره کرده‌اند، بتوان گفت که

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-02-10]

این تفاوت و اختلاف، از لحاظ جنسیت، مقاطع تحصیلی و دانشکده‌های تحصیلی، به سطح انتظارات، قضاوت و درک متفاوت دانشجویان از دانشگاه، استادان و نیز انگیزهٔ تحصیلی آنان مربوط است.

نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج پژوهش پیش رو و نیز نتایج پیشینه‌های این تحقیق، عواملی چون مهارت تدریس، مهارت برقراری ارتباط، ویژگی‌های فردی و قوانین آموزشی در ارزیابی استادان از سوی دانشجویان تأثیرگذارند. باتوجه به اینکه استادان نقش بسیاری در بالا بردن کیفیت آموزشی دارند، پیشنهاد می‌شود کارگاه‌های توانمندسازی استادان در حوزه‌های مهارت‌های ارتباطی و تدریس در دستور کار معاونت‌های آموزشی و EDC دانشگاه‌ها قرارگیرد. همچنین پیشنهاد می‌شود به نتایج این پژوهش و پژوهش‌های مشابه که دربرگیرندهٔ دیدگاه‌های دانشجویان است، به عنوان بخشی مهم از فرآیند آموزشی دانشگاه‌ها برای رفع کاستی‌ها و ارتقاء نظام آموزشی دانشگاه‌ها توجه ویژه شود.

تقدیر و تشکر

از تمام دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بابل سپاسگزاریم که در اجرای این پژوهش با تکمیل پرسشنامه‌ها به ما یاری رساندند.

تأییدیه اخلاقی

برای رعایت اصول اخلاقی، پرسشنامه بدون تعیین بخشی برای درج نام دانشجویان در اختیار آنان قرار گرفت و به دانشجویان اطلاع داده شد که ملاک‌های معرفی‌شدهٔ آنان، بدون آوردن نام آنها در این پژوهش استفاده خواهد شد.

تعارض منافع

نتایج پژوهش حاضر با منافع هیچ ارگان و سازمانی در تعارض نیست.

منابع مالی

هزینهٔ این پژوهش را تیم پژوهشی تأمین کرده و هیچ سازمانی در تأمین مالی آن مشارکت نداشته است.

References

1. Paulsen MB. Evaluating teaching performance. N Dir Ins Res 2002; 2002(114):5-18.
2. Al-Sudani D, Al-Abbas F, Al-Bannawi Z, Al-Ramadhan A. Professional attitudes and behaviors acquired during undergraduate education in the College of Dentistry, King Saud University. Saudi Dent J 2013;25(2):69-74.
3. Kroc RJ. Using citation analysis to assess scholarly productivity. ER 1984;13(6):17-22.
4. Goldfarb S, Morrison G. Continuous curricular feedback: a formative evaluation approach to curricular improvement. Acad Med 2014;89(2):264-9.
5. Pazargadi M, Khatibian M, Ashk Torab T. Evaluating performance of nusruing school teachers. Ir J Med Educ 2008;8(2):213-27.
6. Aghamolaei T, Abedini S, 2008. Comparison of self and student's evaluation of faculty Members in school of health of Hormozgan University of Medical Sciences. Ir J Med Educ 2008;7(2):799-.
7. White LJ. Efforts by departments of economics to assess teaching effectiveness: Results of an informal survey. J Eco Edu 1995;26(1):81-5.
8. Costin F, Greenough WT, Menges RJ. Student ratings of college teaching: Reliability, validity, and usefulness. Rev Edul Res 1971;41(5):511-35.
9. Dilts DA. A statistical interpretation of student evaluation feedback. J Ec Edu 1980;11(2):10-5.
10. Chen Y, Hoshower LB. Student evaluation of teaching effectiveness: An assessment of student perception and motivation. Asse & Eva Hi edu 2003;28(1):71-88.
11. Copeland HL, Hewson MG. Developing and testing an instrument to measure the effectiveness of clinical teaching in an academic medical center. Acad Med 2000;75(2):161-6.
12. Schiekirka S, Raupach T. A systematic review of factors influencing student ratings in undergraduate medical education course evaluations. BMC Med Edu 2015;15(1):30.
13. Apodaca P, Grad H. The dimensionality of student ratings of teaching: integration of uni-and multidimensional models. Stud In Hig Edu 2005;30(6):723-48.
14. Shakurnia A, Malayeri A, Torabpour M, Elhampour H. Correlation between student evaluation of teaching and students' grades. Ir J Med Edu 2006;6(1): 51-7.
15. Amini M, Honardar M. The view of faculties and medical students about evaluation of faculty teaching experiences. Koomesh 2008;9(3):171-8.
16. Aliasgharpour M, Monjamed Z, Bahrani N. Factors affecting students' evaluation of teachers: comparing viewpoints of teachers and students. Ir J Med Education 2010;10(2): 186-95.
17. Vakili A, Hajaghajani S, Rashidy-Pour A, Ghorbani R. An investigation of factors influencing student evaluation of teacher performance: A comprehensive study in Semnan University of Medical Sc. Koomesh 2011;12(2):93-103.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-02-10]

18. Aghamirzaee T, Salehi Omran E, Rahimpour Kami B. Effective factors on student evaluation of facultymember's performance. Educ Strategy Med Sci 2014;7(1):57-62.

19. Torkzadeh J, Marzoughi R, Mohammadi M, Masoumeh M. Factors affecting the evaluation of faculty members from the viewpoints of students. Acad J Curri Res 2014;4(7):139-64.

20. Vahabi A, Rahmani S, Rostami S, Vahabi B, Hosseini M, Roshani D. Factors affecting teacher evaluation scores: the students` viewpoints of Kurdistan University of Medical Sciences. Ir J Med Ed 2015;15(16):111-21.

21. Crumbley L, Henry B, Kratchman S. Students' perceptions of the evaluation of college teaching. QAE 2001;9(4):197-207.

22. Van Halem N, van Halem N, Goei SL, Goei SL, Akkerman SF, Akkerman SF. Formative assessment in teacher talk during lesson studies. IJLLS 2016;5(4):313-28.

23. Bryant CL, Maarouf S, Burcham J, Greer D. The examination of a teacher candidate assessment rubric: A confirmatory factor analysis. Teaching and Teacher Education 2016;57:79-96.

24. Xu Y, Brown GT. Teacher assessment literacy in practice: A reconceptualization. Teaching and Teacher Education 2016;58:149-62.

25. Barnes N, Fives H, Dacey CM. US teachers' conceptions of the purposes of assessment. Teaching and Teacher Education 2017;65:107-16.

26. Ghorbani R, Haji-Aghajani S, Heidarifar M, Andade F, Shams-Abadi M. Viewpoints of nursing and para-medical students about the features of a good university lecturer. koomesh 2009; 10 (2) :77-84.

27. Alishiri G, Azad Marzabadi E, Hosseini S, Fajrak H, Nouri R. Comparison between academic staffs and students views about the teacher's evaluation form in theoretical lessons. Educ Strategy Med Sci 2013;6(3):135-9.

28. Gillespie M. Student–teacher connection: a place of possibility. J Adv Nurs 2005;52(2):211-9.

29. Ghadami A, Salehi B, Sajadi S, Naji H. Students' points of view regarding effective factors in establishing communication between students and faculty members. Ir J Med Edu Res 2007;7(1):149-54.

30. Kerman Saravi F, Navidian A, Navabi Rigi S. Nursing student and teachers' viewpoints toward prioritiesin teachers' evaluation. Ir J Nur 2011; 24(72):18-28.

31. Ghasri H, Khatibi R, Vahabi A, Rahmani Kh AK, Pakravan M. Determination of importance rate of evaluation questions from teachers' viewpoints of Kurdistan University of Medical Sciences. In Abstract book of 8th Iranian congress of Medical Education 2007:6-8.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-02-10]